

L'actualitat de Joan Miró

Fa uns dies, aprofitant una pausa entre pluges i dies grisos, vaig passejar entre les obres de l'exposició *Joan Miró. L'escala de l'evasió*. Vaig poder fer-ho amb tranquil·litat, després de les aglomeracions dels primers dies i d'haver vist, també, la mostra dels cartells que acull el Museu d'Història de Catalunya i que constitueix un complement perfecte de la primera. L'oferta artística barcelonina, i la catalana en general, contenen gairebé sempre una quantitat notable d'atractius. Aquests dies, especialment, els reclams s'acumulen: MNAC, CCCB, MACBA, la Pedrera, CaixaForum, Arts Santa Mònica... juntament amb les propostes d'altres museus, fundacions, galeries i altres plataformes de divulgació de l'art.

Però aquesta temporada quedarà marcada per l'exposició de Miró. Tota la crítica especialitzada n'ha destacat l'abast i la importància, especialment per l'excel·lent coincidència d'obres que podem veure a la Fundació Miró, procedents de fons molt diversos, i aplegades per ser exhibides aquí, després de ser-ho a la Tate Modern de Londres, i abans d'anar a completar el periple a la National Gallery de Washington. Un gran esforç a diverses bandes que ha valgut molt la pena i que donarà un bon rendiment, com passa sovint amb les inversions culturals. La reputació internacional de la Fundació Joan Miró en serà l'argument beneficiada. I la mateixa figura de Miró. Avui, una part molt significativa del turisme internacional que recalca a Barcelona ho fa atreta per la figura de Gaudí. Un Gaudí progressivament revalorat també entre nosaltres. Miró és un dels grans genis artístics catalans del segle XX. I, alhora, un dels més permanentment devots al país i de projecció mundial més consolidada. Un actiu patrimonial sensacional.

A la Fundació, a Montjuïc, enmig de l'atmosfera de serenitat, ordre i claredat de l'edifici creat per Sert –l'arquitecte amic del pintor–, les obres són com a casa; són, de fet, a casa. L'evident sintonia entre Sert i Miró i la clara voluntat del primer de concebre l'edifici al servei de l'obra del segon faciliten l'exercici de contemplació. Llavors, aquesta *escala d'evasió* apareix com una veritable escala de coherència, dignitat i compromís.

L'itinerari que la mostra proposa permet seguir la genealogia completa d'un dels llenguatges pictòrics més personal, original i influent del segle XX. Al llarg del recorregut se'ns va proporcionant el context general i les circumstàncies particulars que condicionen algunes de les opcions més radicals, més decisives, adoptades per Miró durant la seva dilatada i fecunda trajectòria.

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

Emergeix perfectament identificable l'home arrelat, local, lligat a la terra, al país, a la gent. L'artista que reconeix desacomplexadament la profunditat d'una forma de vida i una concepció del món simbolitzades en el pagès –un arquetip de pagès català que serà un dels seus eixos temàtics principals– i que, apropiant-se d'aquest llegat, assaja la seva pròpia construcció d'un camí singular de modernitat, de descoberta i d'exploració. L'univers mironià vincula la propensió a tocar de peus a terra, la determinació tel·lúrica, amb una peculiar cosmogonia simbòlica i l'imaginari més lliurement surrealista. Produeix una combinació constant del substancial prosaica, sòlid i estable, amb l'onirisme més poètic, aeri i inabastable. Masies i constel·lacions li pertanyen igualment.

El pas del temps, el drama d'una història carregada de violència, d'injustícia, d'abús, van interpel·lant el Miró testimoni lúcida de les tensions i els conflictes del segle XX. Ell hi va donant resposta

A Montjuïc, aquests dies, hi ha la Meca de l'art modern, català i universal. Una experiència i un plaer dels quals ningú no s'hauria de privar

amb la seva actitud atenta, pulcra, i –cal insistir-hi– compromesa; i també amb la seva obra contundent, que vol esdevenir l'expressió, la veu, dels que no en tenen, dels condemnats al silenci.

En un text del 1973, evocat en un dels articles del catàleg, Antoni Tàpies parlava de Miró referint-se a “la seva convicció que per fer alguna cosa gran hem de tenir unes arrels al més profundes possible”. Després d'indicar que “ha estat el primer que ho ha aconseguit”, Tàpies remarcava la catalanitat i universalitat indissociables d'un Miró que havia “plasmant com ningú el crit solar i angoixat del nostre poble” i, simultàniament, havia “fet una tasca totalment universal”. Les fondes arrels mironianes queden exposades d'una manera precisa en la primera de les sales de la mostra, extraordinària, presidida per *La masia* i una selecció d'obres emparentades, per l'època, pel tema, per l'estil, que constitueixen una mena de dipòsits inicials de moltes claus simbòliques de l'artista. Els cels fabulosos de *La rodera* o bé *Hort amb ase*, o *Mont-roig, l'església i el poble*, completen aquesta magnífica arrencada de recorregut. La resta li fa honor.

L'exposició antològica de la Fundació Miró no només és la més important que s'ha fet sobre l'artista els darrers 20 anys –i encara més si la completem amb els cartells que s'exposen al Museu d'Història de Catalunya– sinó que fixa la imatge d'un Joan Miró més social, més compromès amb la gent i el país, més polític en el millor i més ampli sentit de l'expressió. D'un tremp cívica i d'una irradiació global potser només comparables, en el segle XX català, a les de Pau Casals. Però amb una projecció internacional que, esperonada per la feina experta de la Fundació, anirà encara, sens dubte, creixent.

Durant la passejada vaig coincidir amb més turistes que no pas amb visitants autòctons. Permetin-me només un comentari: hi ha experiències i plaers dels quals, quan l'oportunitat és manifesta, ningú no s'hauria de privar. A Montjuïc, aquests dies, hi ha la Meca de l'art modern, català i universal.

DANIDE